

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger. 5.

La foguera ja està encesa...
¡Quí sab lo que hi cremarà!

EL CONCELL DE CENT

DILLUNS s'hi vetllà á la Sala dels Cent, de la ciutat de Barcelona. Talment com avans, eran cent els concellers de la Junta. No hi eran tots, pero tots els que hi eran parlavan catalá. Talment com al avenir ab la lley nova, feyan contrapés als regidors, elegits del sufragi universal *inorgánich*, els representants de las forsas socials *organizadas*; propietaris, botiguers, fabricants, que avuy son *Vocals Associats* y que demá serán delegats de las sevas corporacions. Era un aplech históric, ben nostre; una florida normal del arbre de Catalunya, sense empelts ni foraduras. Es alló que 's dáu: *Nos ab nos...* pero ab un altre sentit; ab *nos*, que podrian ser uns quants regidors, s'hi encarava un altre *nos* que es un sol home, el qui tenia allí als seus servents, ombres descoloridas buydas de pensament: *Nos, Salvador por la gracia de Dios, cardenal Casañas*,—aixís, en castellá,—príncep de l' Iglesia romana. Allí s' estava, invisible y omnipotent, el senysr bisbe, governador espiritual de Barcelona, trossejant, esmicolant el «pressupost de cultura» que 'ls regidors osaren planejar ells tots sols, com si fossin algú fora de l' Iglesia, guardiana del poder diví qu' es font de tots els poders. En dos memorables documents, que desacreditarian á qualsevol de nosaltres, el Sr. Casañas condempnà la fundació dels estudis; y tant pot aquest home, que ab parrafadas espessas de prosa barroera, empedrada de contradiccions, demostrativa de la rahó que no tenia, ha guanyat el plet contra la rahó.

Els vocals anavan *confessats*. De un en un seguían al rabadá que alsava el bras ab geste simbólich com si brandés la crossa episcopal. El rabadá era 'l senyor Plá y Deniel, que votava la totalitat del projecte, pera rebutjarlo després capítul per capítul, que votava la supressió de las consignacions pera el personal de las escolas novas, y rebutjava tot seguit un' esmena constatatòria de la mateixa supressió. Y el remat de béns xacrosos el seguía d' así d' allá, fent esses, com una farandola de capellans agafats per las sotanas. ¡Si 'ls haguessiu vist, acotxats dins dels brassos de las cadiras, convensuts de la seva incapacitat, responent dos ó tres per un que no gosava ni á dir que *no!* ¡Quína pena! Y ¡quína vergonya! Perque alló era Barcelona, la ciutat imperial que té de renovar l' Espanya; á l' ample nau del Pretori urbá s'hi debatía el nostre avenir. Y per compte d' un debat generós entre ciutadans que han estudiat—cadascú á la seva manera,—plans de millora y redempció del poble, trobarse ab gent sorruda que ni parla ab l' enfebrament nihilista del cristiá fanatisat, que no parla més que pera dir *no* quan li mana el capatás. Aquést sí que parlava, ab l' *amen* d' un escolá escardalench, parlava sempre per tots. Li deyan *hipócrita y jesuítich*, y ell no s' ofenia; ab sa veu de falset anava embolicant casuismes y subterfugis, abusant de la benevolencia del president, pera ficarse alló ahont li era vedat, y tirant mossegadas verinosas á qui no 's podia defensar. ¡Alló era el solemne debat de la representació municipal de Barcelona pera conquistar la cultura que li fa més falta que 'l pa que menja!... si á tot Barcelona 's menja el pa necessari.

Els senyors vocals associats s'hi trobavan d' alló més bé ab aquella feyna: salvavan l' ánima, encare que aixó potser no 'ls encaparrí massa; s' arressera-

van al altar, d' ahont se governa als governants, y defensavan una pila de pessetas, que 'l día de demá se las estalviarán de contribucions. «¡Cultura, cultura! Aviat está dit. Qui en vulgui que se la pagui. Nosaltres no n' hem de fer res. El senyor bisbe, que sab lo que 'ns convé, comprén, *fins á cert punt*, que s' ensenyi á llegir y escriure, ab algunas llistonetas de gramática y geografia á las criaturas; á las escolas católicas els ho donarán de franch. Tot lo que se 'ls hi dongui de més, es volguer llensar els quartos. El *pressupost de cultura* es un *papadineru!*»

Heus aquí la mentalitat del vocal associat, la que s' ha imposat al Ajuntament de Barcelona, avalada per la Diputació Provincial. Y tots son catalans...

Ara, val la pena de pensarshi fredament. Fins amputat de la base quinta per l' arcaldada del senyor Sanllehy, la fundació dels estudis nous potser convenia mantenirla. A la fi lo suprimit es una declaració platónica de neutralitat; y no cal pas declarar-se neutre en materia religiosa pera serne fermament y abstenirse de tota práctica religiosa en la vida. El mestre es qui fa l' escola; y si el mestre es home de confiança, compromés á despertar, enfortir y armar de coneixements els esperits dels deixebles, ab l' exclusió de tota mena de proselitisme religiós, l' escola será neutral sense rótul. Jo responch del mestre que s' havia escullit, qu' es dels que no necessitan rótuls... Ara ja tant se val, perque 'l senyor bisbe no l' ha volgut. ¡Prou s' ha vist que 'l tenen per un irreconciliable!

Aqueixa persona, en Lluís de Zulueta, ha estat l' ánima de la fundació frustrada dels estudis nous. Sens' ell, ja no es l' amputació del plan; es la decapitació. Jo ho dich ben francament; no conech á tot Espanya qui arribi á n' aqueix instant, tan just pera la tasca de la reforma educadora. Experiencia condensada metódicament per l' estudi, vocació, afabilitat, joventut, enteniment que clarifica, ponderació constant que prevé els errors de conducta y de judici... ¡Ja veyeu quin mestre hem perdut per culpa d' aqueixos faritzeus de la mitja pesseta!

Encare, si fossin ells sols! Lo que desconhorta—ja 'm deveu coneixer bastant, pera saber que no soch orador de meeting ni aspirant á cárrechs públics; es á dir que dich cruament lo que 'm sembla veritat—donchs, lo que desconhorta es que 'ls faritzeus son legió á Barcelona, y qu' ofegan qualsevulga tentativa de renovació democrática, tentativa que 's queda als llims d' un arxíu, com s' hi quedarà el *Pressupost de Cultura*, ó que vola ab las paraulas d' un discurs... Teníu: á la Sala de Cent de la Casa de la Ciutat n' hi havia com un parell de dotzenas de demócratas; de tot Barcelona no 'n va sortir cap més que s' interessés per lo qu' allí 's debatía aquella nit. A dalt s' entretenían en tornar la pilota al Sr. Plá y Deniel; á baix aplaudían alguna vegada als oradors, única feyna que fan las mans democráticas. Cada nit retruny per tot el barri la revolució que 's *manipulan* á la «Casa del Pueblo.»

Aixó, aixó es lo que desconhorta. Y no es pas pessimisme, perque no es qüestió de preveure lo que no 's comproba. No pensém en lo qu' ha de venir, si voleu. Fixémnos en lo que ja es, lo que veyém tots: l' esterilitat persistent dels partits y collas que parlan de renovacions y revolucions pel bé del poble, contrastada ab la potencia resistent dels que practican, sense calguer parlarne, l' egoisme repugnant del privilegi panxut y despótic.

A Barcelona, *cap y casal* de Catalunya, els homes práctichs del privilegi governan. Pera fundar els estudis nous havíam d' anar á apéndrer al extranger. Pera aixafar las llevors de la fundació, ja s' han trobat prou catalans: tots catalans. Segurament els se-

nyors vocals associats de la Sala de Cent, enemíchs de la cultura, s'anomenan solidaris, quan els convé y els surt baratet.

TULP

 ¿Per qué ploras, amor meu?
 ¿T' han trastornat mas paraulas?...
 Seu aquí ab mí, que á petóns
 vuy aixugarte las llágrimas.

Las llágrimas dels teus ulls
 fan tant dolsas las besadas,
 que á ferte plorâ altre cop,
 amor, no trigaré gaire.

MAYET

LA BONAVENTURA

—¿Quieres que te la diga, resalado?...—

Maquinalment, el senyor Maurici allarga la mà á la gitana, mentres va pensant:—¿De qué dimontri la coneix jo aquesta dona?

Pero no es hora aquésta d' escorcollar recorts. La evocadora del pervenir ha comensat ja 'ls seus vaticinis y es precis escoltarla.

—Verás tú—li díu—qué cosas más bonitas y más exactas vas á saber por mi boca.

—¿Exactas y bonicas?

—¡Uy!... Óyeme. Tú no te casarás...

El senyor Maurici somríu. La gitana, sense fer cas del seu gesto, prossegueix:

—No te casarás, porque ya eres casado y tienes una mujer muy fea y tres hijos más feos que tu mujer.

—¡Hola, holal!...

La rialla desapareix dels llabis del pobre senyor. Sembla que la cosa comensa á formalisarse.

—Y tú, y tu mujer y tus hijos vais á acabar mal.

—¿Cóm?

—Apedreados por la gente de bien y perseguidos por los alguaciles del Juzgado.

—Y aixó ¿per qué?

—Porque sois unos tramposos que no pagais á nadie. Debes catorce—fíjate bien—catorce pares de calzado, dos trajes tuyos, seis vestidos de tu mujer, nueve sombreros, una atrocidad de camisas y corbatas...

—Permetme...

—No permito nada, sino que me escuches. No pagais, y eso lo haceis, nó por falta de medios, sino porque sois unos fantoches, unos vanidosos sin un átomo de vergüenza...

—Gitana!...

—¿Yo gitana?... ¡Tú gitano! Todo lo que ganas lo malgastas en exhibiciones y fanfarronadas...

HOSTES VINGUEREN... QUE AVIAT ENS CONEQUEREN

EL DE L' «ATRACCIÓ»:—Guardate come è bel-lo quel-lo edifizio...

UN DELS FORASTERS: - Già! In Barcel-lona tutto è bel-lo per gli occhi, ma tutto è brutto per il naso.

—T' equivocas. Son necessitats...

—¡Ya, ya sé! *Necessitais* tener piano, *necessitais* dos criadas, *necessitais* ir al teatro cada tres días, *necessitais* dar reuniones, *necessitais* aparentar lo que no sois para hacer rabiar á los vecinos y deslumbrar á las gentes cándidas...

—Escolta...

—Calla y no me interrumpas. La comedia dura ya demasiado, y como á cada tramposo le llega su San Martín, también á vosotros os va á llegar el vuestro...

—¿En quína forma?

—En forma de ejército *inglés*. Tus acreedores se han concertado, y antes que empieces el veraneo— porque ya saben que te propones veranear como un personaje— van á marearte, á demandarte, á embargarte, á dejarte sin camisa...

—Gitana, no fassis bromas pesadas!...

—¿Bromas dices?... Tú procura no pagar cuanto antes. ¡Verás qué sorpresa te llevas cualquier mañana!...

—Es que en aquests moments...

—¡Nadal!... Quedas avisado. Catorce pares de botas, dos trajes tuyos, seis vestidos de tu mujer, nueve sombreros... ¡Adiós!...

—Fesme el favor!...

—Es tarde... ¡Abur!...

Y la profetisa desapareix, mentres el senyor Maurici, ab un cap com un bombo, segueix dihentse per centéssima vegada:

—Pero ¿de qué la conech jo aquesta dona?

L' infelís, preocupat ab la magnitud dels pronós-

tichs, no ha sapigut veure qu' es el seu sabater que, per ferli por, s' ha disfressat de gitana.

MATÍAS BONAFÉ

AL ALCALDE

AB MOTIU DE SA VISITA Á LA BARRIADA D' HORTA

Excelentíssim Senyor:
Agrahintli el gran honor
que 'ns fa ab la seva visita,
passo á dirli ab la má al cor
lo que 'l poble necessita.

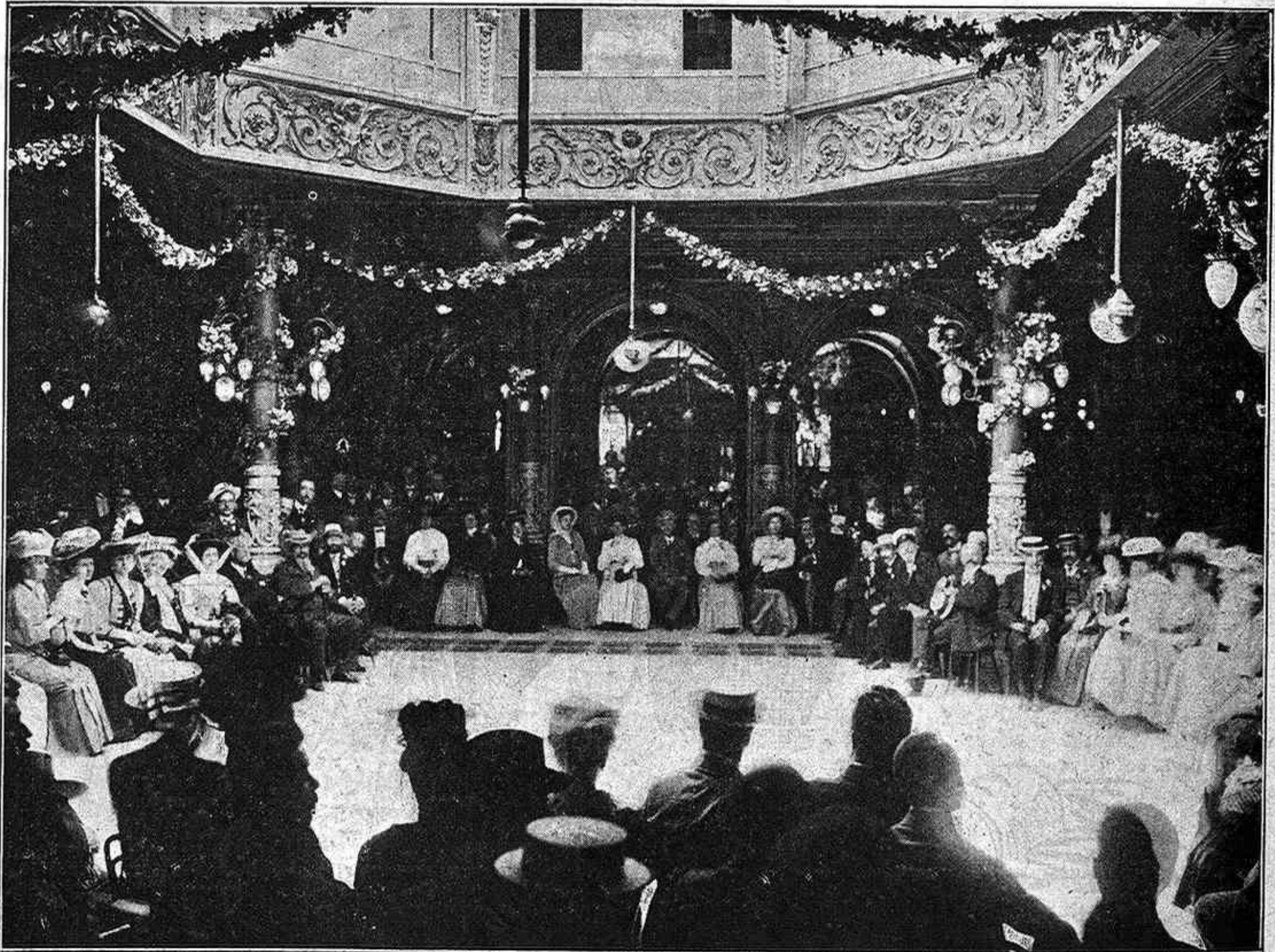
Sentirá al arribá á Horta,
si 'l nás li funciona bé,
una bravada molt forta...
Será una gallina morta
llensada al mitj del carré.

No hi ha, aquí, microbi extrany
que no sigui amo del aire.
¿Que 'ls hi costaría gaire
de enviar, cada mitj any,
algun que altre escombriaire?

Vista la topografía
d' aquesta vall camperola,
Don Albert, ningú ho diría:
els tifus y la verola
están á l' ordre del día.

Y mentres els bogadés
hagin de llensá als carrés

ELS ITALIANS Á BARCELONA

AL SALÓ CONDAL

Vermouth d' honor ofert el diumenge als excursionistas de Turin per la casa Cinzano, en el saló central d' aquest conegut café.

MATÍ DE SANT JOAN

ELL: —Ab sinceritat, videta, loy que en aquests moments solemnement grandiosos sents una veu que crida: l'Amor, amor! ?

ELLA (*per no disgustarlo:*) —lOh, sí! (*Apart:*) La veu que realment sento, es una que diu: l'Esmorzar, esmorzar!...

l'aygua bruta dels safretxos,
hi haurá en 'quest poble molts més
enterraments que batetxos.

Hi ha, aquí, unas malas costums
dignas de ciutat moruna
ó dels temps de las patums,
per exemple: quan fa lluna
no 'ns venen á encendre 'ls llums.

De vigilancia, estém mals:
dos tristos municipals
plens de calma y de catxassa
que no 's mouhen de la plassa
ni que vagin á arrencá'ls.

Si, segóns s' explican ells,
no actúan per ser d' aquells
que treballan y no cobran,
envíhin un dels vermells...
que per 'llá á la Rambla 'n sobran.

Tréguins donchs, si pot, las moscas;
aumenti els municipals,
y coloqui uns quants fanals,
qu' es molt trist *andá* á las foscas
y ensorrarse pels fangals.

Fassi cubrir la *cuneta*
que pel carrer Major passa;
pósins alguna fonteta
ben amunt... cap á la dreta,
y algun pedrís á la Plassa.

Faciliti als del Tranvía

que arribin més amuntet,
y obligui á la Companyía
que fermi qualsevol día
el pont de ca 'n Pujolet.

Fassi observá á dret y á tort
la ley; que tots la compleixin;
y publiqui un *bando* fort
senyalant pena de mort
als vehíns que s' excedeixin.

Si tot aixó en compte té,
cansat de dur las albardas
confiará el poble en vosté
y dirá: «*Nunca es... Bartardas,
cuando llega.*»

UN BOGADÉ

Horta (Barcelona) 22 de Juny, 908.

GLOSARI

Si'l glosador de LA ESQUELLA tingués prou influència en el Comitè de Glosadors, els cridaria a una assamblea magna pera fer organitzar una festa d'homenatge a n'el fundador dels glosadors: a n'en Lluís Barrillon, el primer home del terror que ha sapigut glosar tantes coses am la dignitat que's mereixen.

ASAMBLEISTAS DE MONTANYA

En Lluís Barrillon, com sab tot-hom que sàpiga llegir am verdura, és aquell famós fondista de Gracia que cada setmana, desde fa molts anys, glosa en el seu aparador tots els fets que són dignes de glosar se, am més constancia i serenitat que no hem tingut cap del nostre ofiei.

Ell no ha hagut de menester periòdic, pera comentar els fets d'actualitat; no ha hagut de menester trona, ni escaños, ni escriure, ni parlar, ni que l'escoltin; am quatre raves, amb una col, am dugues dotzenes de bitxos, amb un pebrot o amb una carbaça, ha glosat lo que convenia, i sempre d'una manera digna, i sempre valguent-se de materies que no poden ser despreciables, agermanant plàsticament lo esperitual am lo corporal, l'Idea am la Llegum, la Sàtira am la Hortalisa, la Causticitat amb el Bitxo i l'Ironia am la Fècula.

Hi ha home que pera parlar de les coses necessita del marbre, necessita del bronze, del pergami, del paper de fil; parla per la posteritat am materies pera posteriorisar-se. El glosador de Gracia, mai! No té pretensions d'anar tant enllà. Parla'l llenguatge de la verdura, en sense ser vegetarià; parla pera'l poble, parla pera'ls humils, en sense flors d'eloqüencia, sinó amb aliments que's tornen plàstica. El glosador de Gracia és un Senzill; no creu en les vanitats, no té orgull, no té pretensions. Es val de lo que's té de valguer pera comentar lo que comenta. Sab que són molt poques les coses que valen la pena de passar al llibre, i, més modest que tots nosaltres, comenta lo que veu passar am quatre llegums de la seva horta, i quan n'ha fet el comentari, tira'l comentari a l'olla, i am lo que ha fet riure, alimenta.

Quina ensenyança, companys glosadors! Si totes les estatués que havem fet, si tots els ídols que hem pujat, en comptes de fer-los de pedra'ls haguessim fet de verdura, com el bon fondista de Gracia, no'ls tindriem de tirar per terra quan cambien les idees! Haurien servit d'aliment! I, per més que sia trist de dir-ho, d'aliments tots n'hem de menester, i de glories podem passarnos-en.

XARAU

— Goyta aquell, qué mudat!... y aixó qu' es tan regidor com nosaltres...

— Vols dir?... Cal ¿que no veus qué porta al pit?... Aquest deu ser dels de la banda municipal.

XERRAMECA

— ¡Senyora del ters pis!... Sí, ara 's cou. ¡¡Senyora del ters piiiis!!

— ¿Qué hi há?... Sembla 'l xiulet d' una culumatora, ab aquests crits.

— Vosté tindrà la culpa de que pateixi d' anginas.

— Per dirme aixó ha mogut tant terratremol? Si té anginas ja las hi trencará la curandera d' aquí sota.

— Ja veurá, deixis de rahóns y tanqui l' aixeta de la bomba, que sempre 's deixa oberta.

— Ha sigut un descuit, dispensi.

— Ja está dispensada, pero procuri no ferme cridar tant sovint, que 'm podria caure la gargamella.

(La del segon)—¿Quí 'm demana?
 —A vosté no la demana ningú.
 —Com que he sentit que deyan, no se qué, de la curandera d' aquí sota.. penso que parlavan de mí, pero consti que soch senyora de carrera, que, si no tinch títul, aviat el tindré, ¿ho tenen entés?
 —Ja, ja, quín tip de riure... ¡ay! aneu á buscar l' aygua-cuit, que 'm trencó.
 —¿A qué venen aquests escrafalls, bledassa?
 —Res, dona; m' ha fet gracia que vosté mateixa 'ns fes á sapiguer qu' era senyora de carrera. Massa que ho maliciavam tot el vehinat.
 —Ab molta honra.
 —Fugi, ¿vol callar? Ves quí parla d' honra...
 —Lo que tenen totas vostés, es molta enveja.
 —D' en Maura? Sí, senyora.
 —Poca solta, xarxó, payella estanyada!...
 —Arri allá, arengada ab casaca; porta més farina á la cara que vergonya als talóns... Pero está clar, com que la carrera s' ho porta...
 —Ja m' ho sento massa per las orelles aixó de la carrera...
 —Oh, y lo que s' ho sentirá!...
 —Aixó seré si vull, gitana de carreró. (Pim, pam, pum!)
 —Sembla que l' ha fet enfadar; si 's descuida fins trenca 'ls vidres, ab la revolada.
 —Te un génit molt viu; tan viu, que no sab coneixe que tothom se n' hi riu á la cara per lo molt que s' alaba.
 —Son defectes que 's porta 'l bestia... ¿Vol que l' ajudi?
 —No 's cansi, nó; ja casi 'l dech tenir plé.
 —Bé, dona, quatre copets.
 —Ay, gracias; avuy per mí, demá per vosté.
 —Sort que aviat viurém en primer pis y no haurém de bombar.
 —¿Ah, sí? ¿que ha tret la rifa?
 —No, dona, es que treuran els consums, y, com que tot anirá á donar, podrém pagar més lloguer.
 —Pero, en cambi, segons va dir el carnicer, ens han apujat el preu de las cédulas.
 —De totas maneras hi guanyarém.
 —Sí que hi guanyarém: els consums els treuran á últims del sigle que vé, pero interinament las cédulas ja las han apujadas.
 —Aixó es una injusticia.
 —¿De quán ensá ha vist que 'ls vividors de la política obrin ab justicia?
 —¿Donchs, quánt valdrá ara una cédula?
 —La més barata, sis duros y disset céntims.
 —¡Reyna del sagrat cell! ¿Qué diu ara? ¿Y prenentlas en gros, no farán rebaixa?
 —¿Encare vol que 'ns rebaixin més de lo que ja ho estém de rebaixats?
 —Sent aixís, no la podré treure que no 's mori l' oncle de la Habana.
 —També se li emportarán el catre.
 —¿A quí, al oncle? Ca, si es molt rich.
 —A vosté, si es morosa.
 —Aixó d' amorosa deixiho per la curandera.
 —¿Sab que may acaba d' estar plé 'l dipósit?
 —¡Ah, vatua la panxa d' un canonjel! ¡Miri!
 —¿Qué haig de mirar?
 —¿Qué no veu que la curandera avans d' anársen ha obert la seva aixeta?
 —¡Ay, la gran criminala! Quan l' atrapi per la escala la despentino.
 —No ho fassi; valdrá més que li pentini y renti la cara á las sevas criaturas: es la millor bofetada que pot donarli.
 —¡¡¡Curandera!!!
 —No cridi, que á n' aquesta hora ja es á donar el vol.
 —D' aquesta feta agafo 'l denga.
 —Retiris, retiris; passihobé y cuidis.

P. T. BADALONÍ

CARTA DEL GEGANT

A. J. STARAMSA

Vaig llegir la carta en vers
 que va tenir á bé enviarme
 y, ja ho deu haver notat

ELS QUE SE 'N VAN

FREDERICH CHUECA

Autor de la marcha de «Cádiz»

Morí á Madrit el día 20 del corrent.

que enguany m' he quedat á casa.
 Pro, ab franquesa li diré,
 si no té de molestar-se,
 que ha sigut contra 'l meu gust
 el no surtí á pendre 'ls ayres.
 Oh, sí; ens anava molt bé
 tant á mí com á la... Paula
 passejar per la ciutat
 donantnos certa importancia
 y siguent per tot arreu
 admirats... per la canalla.
 Aquí balla un tros de vals,
 més enllá una americana...
 fins aquest any, ¡vatua 'l mon!
 hauríam ballat sardanas.
 Alló de sé apedregats
 sense pedras ni tomátechs,
 sinó ab peperets y flors
 y ginestra á carretadas,
 no 's veu gayre, ¿vol jugar
 que aixís no 'l reben á en Maura..?

Y, parlant de tot ¿quí 'n té
 la culpa d' aquesta falta?
 Si 'ls regidors son... com son
 y l' arcalde es... en Bastardas,
 (molt senyor seu) no comprench
 qu' ho haguém de pagar nosaltras
 que en un quarto fosch tancats
 ens hem tornat, que fem llástima.
 ¡Altre cara hauríam fet
 si en Sanllehy hi fos encare!
 Ja sé que uns altres gegants
 ens han prés la nostra plassa,
 pero ¿ahont van aquella gent
 tan enmascarats de cara...?
 ¿Ja ha vist las fatxas que fan...?
 ¡Si alló semblan dos fantasmas!
 Vosté que es tan aixerit,
 vegi si pot fer campanya
 perque no tornin may més
 pels carrers á fer desgracias;

per més que res en treurà
puig sent de la clerigalla
y tenint aquella pell
de color de xacolata,
per mes que 'ls avergonyeixi,
no 'ls farà enrogir las galtas.

EL GEGANT DE LA CIUTAT

LLIBRES

SENYOR RUCH, MESTRE D'ESTUDI. *Novela pueril*, d'en POMPEU CREHUET, ab *il·lustracions* d'en CORNET. —Un excelent llibre pels infants, basat en una graciosíssima faula, quin protagonista es un ase presumit al que ocorreixen infinitat de peripecias còmicas que tancan, dintre de sa puerilitat de forma, gran quantitat de sentències filosòfiques, expressadas ab extraordinaria amenitat y en un estil literari no gens comú en obras d'aquest gènere. Obra de sana pedagogia es escriure *moralejas* pera la nostra maynada y aquesta tasca resulta doblement meritòria quan l'autor es tot un autor y sab vestir-la ab el ropatge elegant d'una prosa artística, al punt de fer assequible á tota mena de llegidors lo que, en mans d'un altre escriptor, seria sols d'interés pera 'ls noys.

El dibuixant senyor Cornet ha sabut empaparse del esperit altament grotesch que exhala la novela, interpretant á maravel·la els passatjes culminants y omplint de valiosos *ninots* las planas d'aquesta simpática publicació.

PER FER LA DOTZENA, per PERE ALDAVERT. —Dotze llibres porta fets mestre Aldavert, desde que deixá de publicarse la seva trona *La Renaixensa*. El que tenim á la vista fa la dotzena, y desitjém al autor llarga vida pera poguer arribar á fer la grossa, que d'afició y de talent pera escriuren no li 'n mancan, gracias á Deu. La prosa nítida de l'Aldavert, tan característica y tan única, continúa essent un model de frescor, un mirall del llenguatge de nostre poble montanyench, verge de tota mena d'impuresas. Com en sas obras anteriors, ha esmersat en aquesta el producte de sa experiència ciutadana y el foch patriòtic del seu cor de catalá excelent. A la vora d'una quarantena d'articles enclou el nou llibre del incansable escriptor y en cada un d'ells s'hi aferma 'l mateix home, ab el seu esperit robust, vessant sinceritat y justicia per tots quatre costats. D'entre 'ls treballs que recordém, al vol d'una primera llegida, cal consignar que 'ns ha deixat un exquisit regust al paladar els titulats: *Los llibres no son per llegirlos, A Egipte y á Catalunya, Per Deu, que no 'ls embarateixin, Las niñas toreras y Mirant al calaix*. Pero... ara m'adono que faig mal fet de senyalar, que aquestas cosas se migran com las carabasseras; y la veritat es que allá hont tot es de recibo no cal triar ni remenar.

LOS ESTADOS UNIDOS Y EL JAPÓN, por JOSÉ CASCALES Y MUÑOZ. —Es un ben meditat estudi històric-comparatiu d'aquestas dugas nacións, en el que l'autor explica las sevas analogías y diferenciacions característiques y els seus darrers triomfs militars, acompanyant á dit interessant treball monografías isoladas de cada un dels esmentats païssos. En la segona part d'aquesta obra exposa 'l senyor Cascales ab tota claretat y ben desapassionadament l'actual conflicte Yankí-Japonés, els seus antecedents y la conducta dels polítichs d'abdós païssos que hi han intervingut. El llibre ofereix al llegidor exacta visió dels dos pobles rivals que tanta tirria mostran tenirse á través de las cortesías diplomáticas.

CATALONIA (*Assaigs Nacionalistes*) per J. CASES CARBÓ. —La firma del autor, una de las més autorisadas del camp catalanista en materias polítiques històriques y lingüísticas, dona prou garantia al gènere pera que un s'estalvihi de ferli la propaganda. El llibret forma part de l'acreditada *Biblioteca Popular* que publica *L'Avenç* y, ó molt ens enganyém, ó será un dels volúms que s'agotará més aviat.

ALTRAS PUBLICACIONS REBUDAS:

Vernet-les-Bains. —Un follet de 40 planas, ilustrat, y explicatiu de las bellas que tanca aquell pintoresch recó dels Pirineus.

Peripecias d'un guerrero. —Monòlech-diálech-comedia en prosa bilingüe, original de Raymond Cantó A., y estrenat ab éxit en els jardins de «L'Esbarjo Casolá.»

Exposició Històrica de la guerra de la Independència á Catalunya. —Es el catàlech de dita interessant exposició, inaugurada 'l día 7 á Igualada ab motiu de las Festas.

Toch d'Alba. Sardana llarga pera piano. —Es composició original del mestre D. Manuel Jovés, y té totas las condicions que distingeixen las pessas d'aquest gènere musical de moda.

Israel y sus Verdugos. —Follet de carácter relligiós que conté una interessant contrarréplica dirigida á un tal senyor Girón y Arcas, catedràtic valenciá.

SEPT-SCIENCIAS

¡ UN MIRACLE !

Té un fill donya Ladislava
que temps enrera patía
d'una certa malaltía
que ningú li endevinava.
No menjava, ni dormía,
ni descansava, ni reya,
y no faltava qui deya:
—Senyora, 'l fill de vosté
té mala pessa al telé,—
y á sa mare el cor li queja.

Tot ho havia ja probat;
metjes, remeys de vehinas,
específichs, medicinas,
la sonámbula *del gat*,
sibila de las més finas;
en ff, lo que li semblava
que pogués ser bo ho probava;
metje que recomenessin
ó remey que li diguessin,
ja era segur que 'l comprava.

Pero res anava bé,
y entre gastá y més gastá
tot eran quartos en vá
que 's llensavan al carré.

Un vehí se 'n va enterá
y cert día els hi va dir:

—Aquest noy ha de sortir,
necessita distracció,
y si no ho fan, la tristó
l'arribará á consumir.

¡Qué va haver sentit, la dona!
Tot seguit el va portar
al cine, al teatro, al bar,
va correr tot Barcelona,
pro á n'ell res li va agradar
ni 'ls urbans, ni l'ou com balla,
ni l'avi, ni la canalla;
fins va anar á una sessió
del Ajuntament, y no
li van fer fer ni una rialla.

Veyent que 'l sistema aquell
no resultava prou bo,
van pensar fora millor
comprarli llibres, ja que ell
tenia algo d'escriptor,
mes tampoch va resultar,
y els diré per acabar
y per no fer més embrollas,
fins li van fer pessigollas
y encare 'l van fer plorar.

Ja ab l'esperansa á Sant Boy,
succehí que una diada
van sentir una carcajada
y al mateix temps va dir al noy:
—¡La malaltía es curada!—
y ensenyantlos un papé:
—¡Ell m'ha salvat!—els digué,—
donchs las sevas tonterías,
m'han portat las alegrías
que desitjava vosté.—

Agafa 'l paper la dona,
mira y veu una corona,
una creu pintada á dalt
y abaix escrit: «*Pastoral
del bisbe de Barcelona.*»

R. FREIXAS CUTET

DE PARIS

La tribuna del Hipódromo de Longchamps, plena de la *creme* parisenca, el día del *grand prix*.

Últimas creacions de la moda, que en las carreras cridaren més poderosament l'atenció.

Insts. M. ROL

A la darrera decena de Juny, cada any succeïx lo mateix. De verbena á verbena, tot son funcions monstruos, programas ab set ó vuyt actes amenisats ab piulas y desmays, pero de novetats artísticas no 'n busquin, que no 'n trobaran enloch.

Y á falta de noticias frescas, el revister s' ha de contentar ab donar al llegidor quatre *xismes* recullits al vol de la murmuració.

Vingán, donchs, las darreras batxillerías teatrales:

NOVETATS

S' ha estrenat ab regular éxit un entreteniment dels Quintero titulat *A la luz de la luna*. L' assumpto y l' acció son pobres, pero el diálech es primorós y els acudits no hi escassejan.

La interpretació es de recibo.

—Per primer cop en aquesta temporada va posarse en escena divendres passat la celebrada obra *Vida y dulzura*. La exquisida producció dels senyors Rusiñol y Martínez

Sierra va obtenir una interpretació brillant per part de la Pino y en Tuhiller, y no més que passadora per part dels altres artistes que tenfan que lluytar ab el bon recort que del estreno de la comedia á Eldorado guardava el públich barceloní.

La concurrència aquell día, qu' era de moda, fou nombrosa y lluhida.

ELDORADO

Entre las obras representadas durant la octava darrera, cal senyalar com un éxit la comedia de risa arreglada (¡ditzosos arreglos!) del francés per en Gil Parrado y que 's titula *Miquette y su mamá*.

Es un desfet d' escenas mogudas y situacions graciosas en las que s' hi estalonan els xistes més ó menos ensopagats, pero que fan tenir al auditori en constant tensió el nervi de l' alegría, y donan peu als notables artistes de aquesta companyia pera lluhir sas facultats de cómic experts.

S' hi distingiren sobremanera las senyoras Ruiz y Martínez y els senyors Ramirez y Santiago.

—El senyor Santiago s' ha fet aplaudir també ab justicia en un monólech molt acceptable que té per nom *Los Amantes*.

—Pera avuy, divendres, hi ha anunciada la primera

auténtica de una comedia en dos actes que no sabém encare de quin peu coixeja ni qui l' ha portada al món, pero que ha sigut batejada ab el nom *El incierto porvenir*.

ALTRES NOVAS D' ESPECTACLES:

El *Círculo Musical Bohemio*, una de las pocas institucions artísticas de Barcelona que tenen el dó de fer art per amor al mateix Art, va celebrar dissapte un notable concert compost de obras pera piano y corda, originals dels més celebrats compositors. Inútil dir que la vetlla resultaría un éxit pels intérpretes igual que pels organitzadors.

∴ El senyor Peypoch ens ha enviat la llista de la seva companyia, que ha comensat ja la campanya per algunas poblacions catalanas. El personal es escullit, formant part del mateix figuras artísticas tan acreditadas

PER SANT JOAN, EL PRIMER BANY

—¿Que m' hi tiro ó no m' hi tiro?
—Noy, es més freda que 'l glas...
—Donchs no parlis més si es freda.
—¿Qué?
—Que me n' he refredat.

com donya Emilia Baró. El repertori de obras, exténs, variat y tot del día.

Els desitjem forsa llorer... y que l' estofat estigui á l' altura del llorer.

∴ La Empresa que manipula el *Globo Cautiu*, á ff de que tothom puga disfrutar de la esplendides del espectacle, ha prés el bon acort de fernos ascensions especials ab una important rebaixa de preu que permet gaudir del sport á todas las classes socials.

El preu d' aquestas ascensions es d' una pesseta.

¡Apa, aquí, mènestrals... Que no sigui dit que no més son els banquers que s' aixecan ab la bomba!

L. L. L.

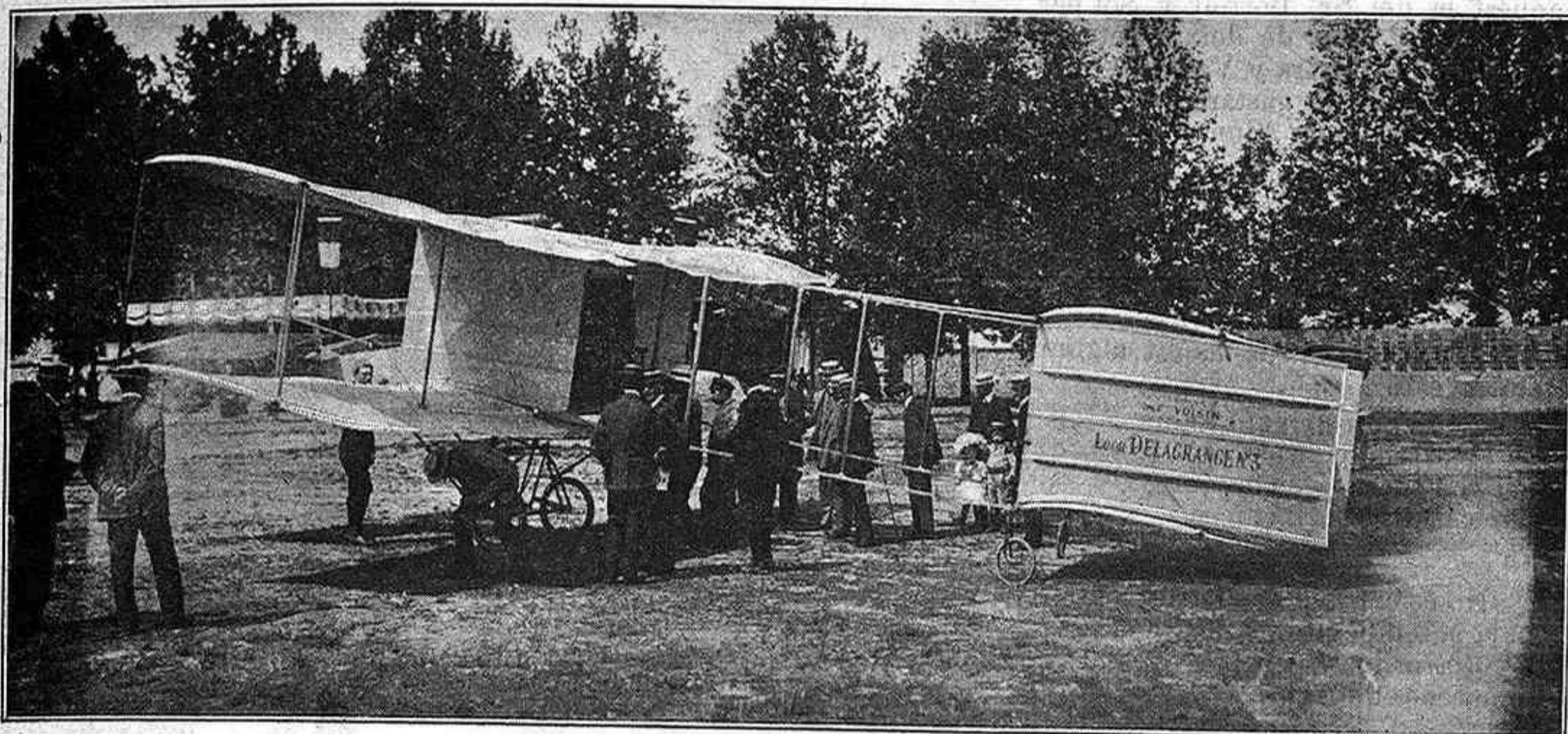
SINGLOTS

No menjeu pas cap y pota
els qu' esteu enamorats,
que ab un sol petó que us fessiu
podríau quedá enganxats.

Quan beso ta blanca cara...
¡dús tanta farina, nena!,
que després sembla 'l meu nas
qu' ha sortit d' una pastera.

¿T' abraza 'l foch d' amor que per mí sents?..
No parlis més, que no es pas que no ho noti.

LA CONQUISTA DEL AYRE

M. Delagrange, á la plassa d' Armas de Milán, preparant el seu aeroplá pera fer nous ensaigs de navegació aèrea.

Inst. M. ROL

Ahí al besar las rosas de tas galdas
me vas socarrimar tot el bigoti.

*

Si de génit y figura
te semblassis á ta mare,
el día que fossis sogra...
iqué 'n foras de consagrada!

ANTÓN DEL SINGLOT

Diumenge en el vapor *Orione* arribaren, procedents de Turin y Génova, trescents quaranta sis excursionistas italians que desitjavan coneixer la nostra ciutat y 'ls seus pintorescos alrededores.

¡Quín cop de vista més hermós presentava el café Saló Condal á las pocas horas del desembarch, quan, reunits allí els simpátichs excursionistas, prengueren el vermouth d' honor, el primer obsequi que en la comtal ciutat rebían!..

Per més que 'l temps, en els primers días bastant revolt, no ha favoregut gayre la passejada dels simpátichs italians, sabém que s' han endut de Barcelona una impressió gratíssima y que al despedirse de la nostra ciutat ho han fet en els mateixos termes ab que desde aquestas columnas els despedím avuy nosaltres:

—¡A rivederci!

Ha mort á Madrit el mestre compositor Frederich Chueca.

Era l' Offenbach del género chico espanyol y no hi ha, de fixo, teatro ni teatret de la península ahont no s' hajan donat centenars de representacions de las sevas obras.

D' ell es la coneguda zarsuela *Cádiz*, al compás de quina famosa *marcha*, proclamada un día *himno nacional*, tantas tonterías s' han fet en aquesta terra.

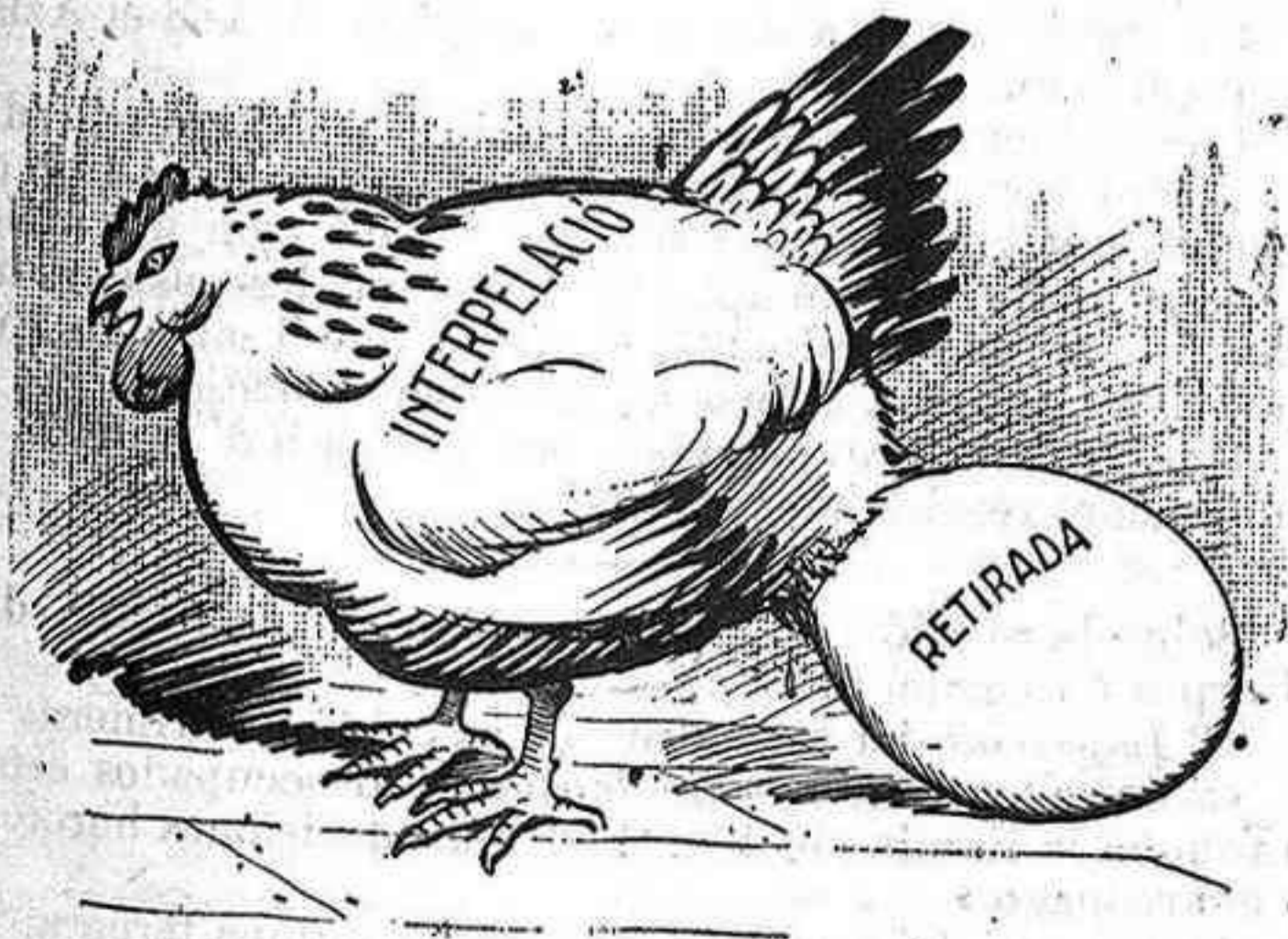
¡En pau descansi!

A cada hù lo seu.

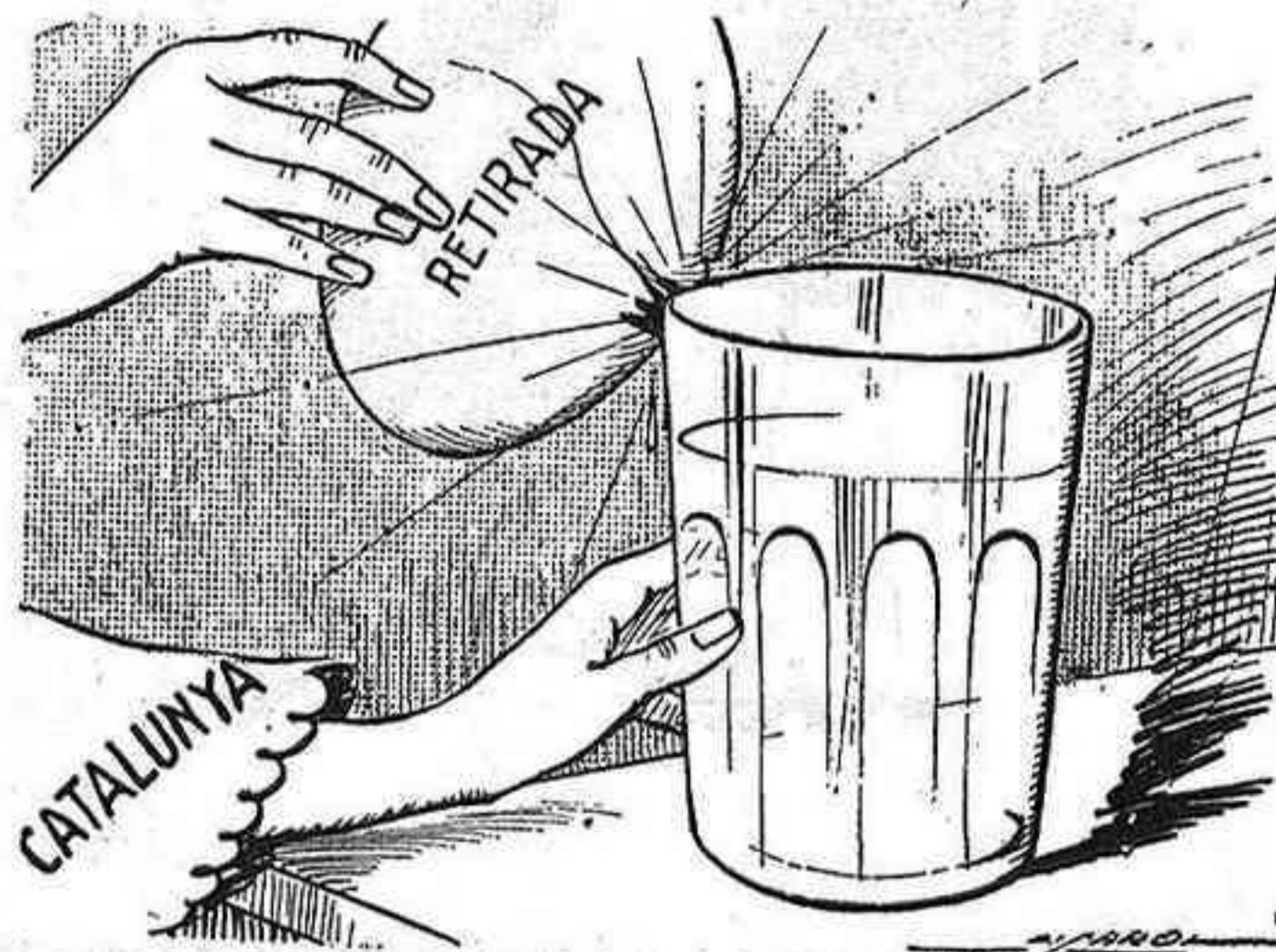
A l' hora en que devía marxar á Zaragoza la comissió de concejals nombrada pel Excelentíssim Ajuntament, el Sr. Borrell y Sol, qu' era un dels designats, va tenir la magnífica idea d' estar ocupadíssim y no pogué, per lo tant, figurar en l' alegre expedició.

De la mateixa manera qu' en el darrer número estrenyám la má del Sr. Giralt, l' únich regidor que votá

L' OU DE SANT JOAN ó EN VIGILIAS DE UNA ASSAMBLEA

La gallina era famosa
y, es clar, l' ou va ser famós;

una donzella ara 'l trenca...
iqué 'n deurá sortir del ou?

contra l'anada á Zaragoza, estrenyém en aquést la del Sr. Borrell y Sol per haver tingut l'acert de deixar íntegra als Srs. Pinilla, Rovira y Valentí Camp la delicada missió de gastarse las 2,500 pessetas votadas pel Ajuntament per' aquesta juerga.

¡Quína llástima que 'ls rondallayres aragonesos que, segons noticias, varen obsequiar als ilustres regidors ab una serenata, no haguessin estat en autos!..

De segur que entre las coplas que 'ls hi dedicaren n' hi hauría hagut alguna per aquest estil:

«Como perro y gato estais en el terreno político, pero en cuanto que hay arroz, pareceis tres hermanicos.»

«No es extraño que tengamos baja la temperatura; á vosotros lo debemos, almacenes de frescura.»

Parlant *Le Temps*, important diari parisench, del viatge de M. Cruppi, ministre francés de Comers, á Zaragoza y

BUSCANT LA PERDUDA

—Y escolti, ¿aquest pis, tan sòls el necessitan per vuyt días?

—El temps de preparar l' Assamblea Magna...

—Donchs ¿per qué no me 'l cedeixen á mí, quan se n' hagin servit?... Aixó seria més magno, encare.

LA BONAVENTURA

—Mira, Zebio; pa quedar como un hombre entre tu gente, ¿izabe tú lo que has de hacer? ¡No fiarte mucho de éstel!

á Madrit y referintse als catalans, fa aquestas curiosas consideracions:

«¿No es per ventura aquesta provincia (Catalunya) la que absorbeix els productes que 's cullen en las altras regions d' Espanya? ¿No es ella la que las fa viure?»

«Anda, salero!... ¡No 'n quedarán poch de parats els diaris del trust madrileny si per casualitat llegeixen las precedents ratllas!

«Els que, al revés de lo que opina *Le Temps*, creuhen, y están cansats de dirho, que ben lluny de ser Catalunya la que fa viure á las demés regions, son las demés regions, especialment las castellanas, las que fan viure á Catalunya!...

Veyám, veyám, si l' *Imparcial* s' enfada, si encare resultará que *Le Temps* es separatista...

Un eco del Marroch.

Muley-Hafid, el sultán número 2, ha entrat victoriós á Fez.

Y al pendre possessió del palau que fins ahir era del seu germá (sultán número 1) ¿saben lo que ha fet el bon Muley?

Destruhir tots els automóviles, propietat d' Abd-el-Azis, que allí 's guardavan.

La resolució podrá semblar á algú excessivament radical, pero per la meva part, si aquests automóviles eran d' aquells que van per las carreteras volant com uns malsesperits, llensant fum apestós y matant desconsideradament als pobres caminants, confesso que 'l salvatge Muley-Hafid comensa á ferse'm una mica simpátich.

Un parell de providencias més pel estil d' aquésta, y 'm declaro resoltament hafidista.

Sobre la reunió dels solidaris celebrada la vigilia del Corpus á casa del Sr. Vallés y Ribot:

El Imparcial del divendres, en sa columna primera:

«Sólo se logró que *media docena* de desocupados esperasen en la Ronda de San Pedro las decisiones heroicas del areópago.»

El Imparcial del mateix día, en sa columna tercera:

«Hasta la hora de terminar la reunión hubo en la Ronda de San Pedro *numerosos grupos.*»

Ara jo al arribá aquí, pregunto al rotativero:

—¿Oy qu'ets bastant embustero?—
Y ell mateix me respón:—¡Sí!,...

A la Plassa del Rey continuan ab gran activitat unas excavacions quin objecte definitiu no enteném encare.

Dos ciutadans del ram de desocupats, que presenciavan las obras, hi feyan días passats els seus comentaris:

—¿Qué hi buscan aquí, si 's pot saber?—deya un.

—Es fácil endavinarho,—responía l'altre.—¿No sab que en aquesta plassa hi han d'aixecar el monument de D. Jaume?... Donchs el buscan á sota terra, á veure si 'l troban fet... y l'aixecarán.

Demá á la nit, si el temps no ho espatlla, sortirá la tan cacareada *Cabalgata històrica de D. Jaume*, quinas excellencias ens han cantat ja 'ls diaris per referencias secretas dels artistas organisadors.

Veritat es que será aquesta la única festa realment popular y palpablement gratis.

Ara sols falta que la puntualitat en la sortida estiga á l'altura de la part artística.

Nosaltres, gats escarmentats en aquesta mena de festivals, anirém al lloch de la *ocurrencia* y preguntaré al amic Gual:

—¿A quina hora engegueu?

—A las deu del vespre.

—A las deu?... Ja sabem lo qu'hem de fer: Anarnos en al llit y deixarnos caure altre cop allí per allá al mitj día de l'endemá.

Acaba de instalarse á Barcelona una societat sportiva que porta per títul *Agrupació Rakú*.

Com el mateix nom indica, está destinada á fomentar el *jiu jitsu* ó lluyta japonesa.

La citada agrupació conta ja ab gran número de socis provinents d'altres associacions similars.

Ja 'm penso d'ahont deuen provenir aquests socis:

Del Centre Nacionalista y de la Lliga.

A la professó del *Corpus*:

Un xitxarel-lo, mostrant un ploveret vermell de paper retallat, se dirigeix á una senyoreta de primera fila.

—¿Vol deixarse espolsar per aquest modest espanta-moscas?

La senyoreta, senyalant al seu *papay*, un senyor gros ab cara de carabiner y gayato de policia secreta:

—Y vosté?... Vol deixarse espolsar per aquest modest *espanta-mosquits*?

De 12 á 1 al Passeig de Gracia:

—Noy, veig que 't giras á mirar totas las róssas... Qu' es raro, donchs, que t'hagis casat ab una morena!

—Aixó t'extranya?... Es molt llògich, home. Si la meva dóna fos róssa, veurías com m'agradarían las morenas.

En un teatret de las aforas:

Al final del drama, la protagonista havia de morir de un tret de pistola, pero, com succeheix sovint, l'arma va fer figa al moment de disparar.

Sense inmutarse l'actriu se deixá caure á terra tot exclamant ab un tó trágich:

—A deu, amor meu,... m'han mort... Soch la primera víctima de la pólvora sense fum ni pet!...

Inútil consignar que l'èxit va ser sorollós.
Molt més sorollós que 'l tret de l'arma.

NOTAS DE CASA

Durant aquests darrers días ha estat exposada en els aparadors de la Casa Malvehí la magnífica senyera que pera la Societat Foment Regional de Sant Martí de Provencals han brodat algunas senyoras y fillas dels socis.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL PENÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA I.—*Re-pés*.
- 2.ª ID. II.—*Ra-mi-ro*.
- 3.ª ID. III.—*Re-ga-to-na*.
- 4.ª ANAGRAMA.—*Fanal—La fan*.
- 5.ª TARJETA.—*Las euras del mas*.
- 6.ª CONVERSA.—*Elvira*.
- 7.ª NINOT NUMÉRICH.—*Valenti*.
- 8.ª GEROGLÍFICH.—*F. Pi Margall*.

ART NATURAL

—Mira: allá el sol ixent, nosaltras dugas sota el fullam, davant del prat florit...

Sols hi falta un pintor.

—¿Un pintor?... Tonta, lsi en aquest' hora encare son al llit!

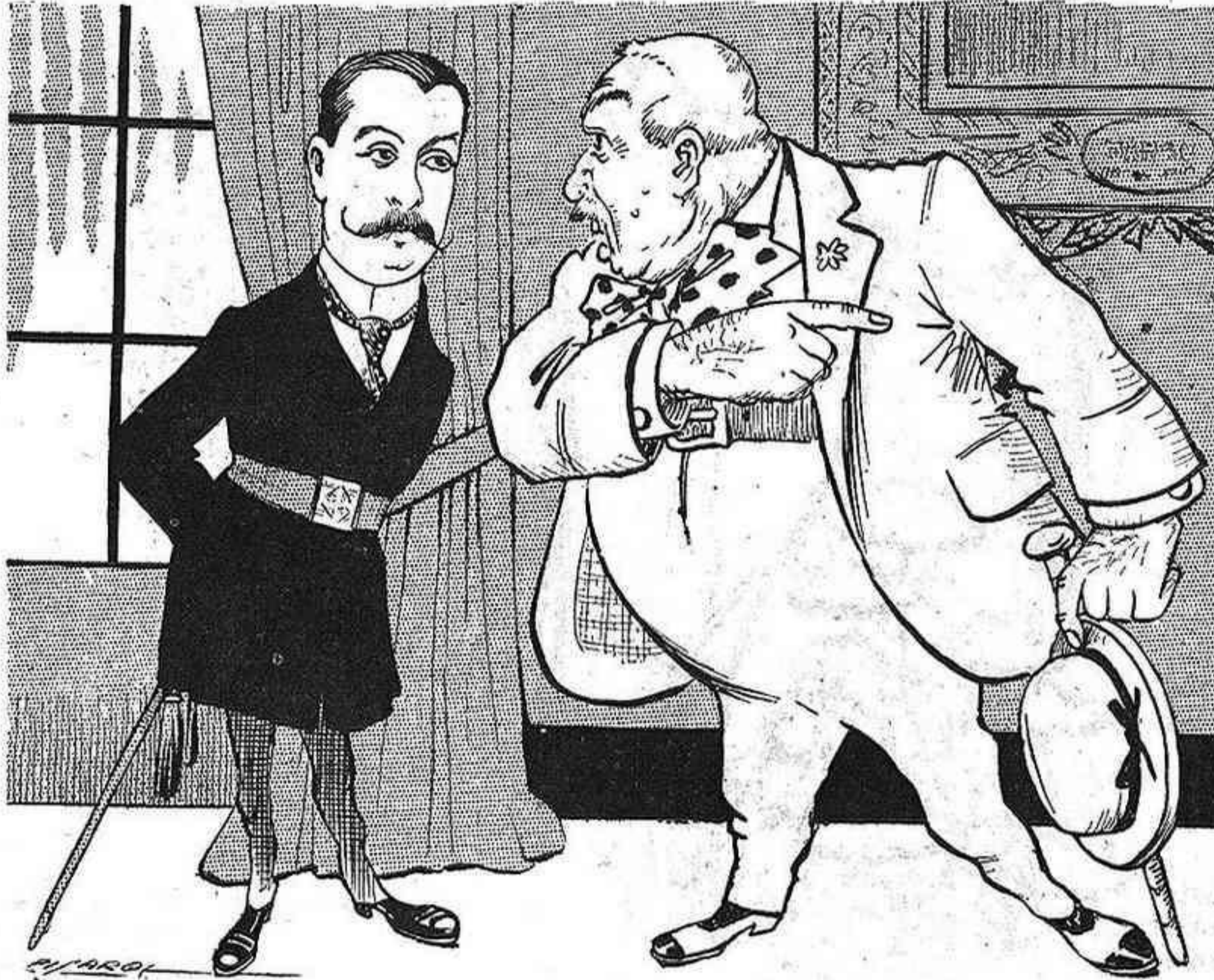
XARADAS

I

AL AMICH Y COMPANY M. SARELLUSAC

Fent ús de l' amistat nostra
la present t' endresso á tú
pera un secret confiarte
que encare no 'l sab ningú.
Segons del modo que 't trobi
dirás qu' es una total,
pero, surti lo que surti,
t' ho diré á tú que 'ts formal.
La meva prima-dos-terça
m' ho dicta, y l' haig d' escoltar;
pró, tú, ¿sabs? no ho fassis córrer;
doncas, noy, em vull casar!
No te 'n riguis, eh?... pró 'm sembla
que 'l casarme es molt de lley
y deixarme de conquistas
y xicotas de servey.
No vull ja cinch més paraula
hu cap nena inútilment,
festejant per quart finestra
que dona al número cent.
He agafat la tres-dos-prima
que casantme hi guanyaré,
y en secret vull que tú 'm diguis
si es que penso mal ó bé.
Perque si solté 'm quedava

EN NOM DE BARCELONA...

— Senyor alcalde, vinch del Parch ¿sent?, y soch ciudadá barceloní ¿sent?, y com que allá hi ha uns lletreros que diuhen que 'l Parch está baix la vigilancia de tots els ciudadans ¿sent? m' apressuro á comunicarli que en aquells jardins s' hi ha ficat un mestre, que ab el pretext d' establirhi atraccions, está destrosantlos de mala manera, ¿sent?

potsé 'l día de demá
viuría com una bestia
del desert... de Sarriá!

MEDI-NET

II

Una vocal es primera,
consonant es la segona,
vegetal, invers-tercera,
tot, carrer de Barcelona.

MIQUEL SERRATS Y CAMPS

ANAGRAMA

Com qu' es molt total la Cisca,
ahir va dirli en Pasqual:
—Sense que 'n Roch se n' enteri,
apa, ensenyam la total.

MUSCLUS

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 5	—	Nom de dona.
8 4 5 6 5	—	>
7 8 4 8 2 9	—	>
7 8 4 8 9 7 9	—	>
7 9 4 3 2 8 6 9	—	>
1 2 3 4 5 6 7 8 9	—	>
7 5 1 5 4 8 6 9	—	>
7 5 7 8 2 8 9	—	>
7 9 4 3 2 9	—	>
1 2 3 4 9	—	>
2 3 2 9	—	>
9 6 9	—	>
3	—	>

PETADOR

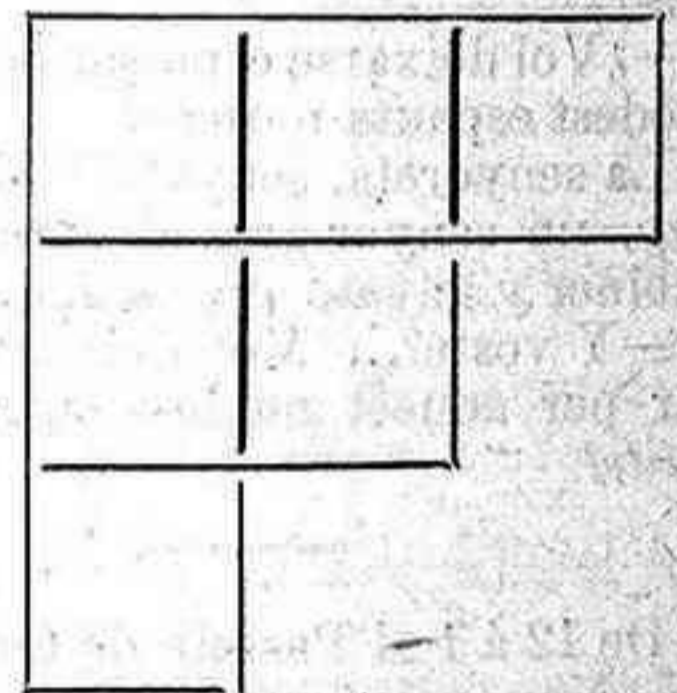
TARJETA

Formar ab aquestas lletras
degudament combinadas el
títul de un drama catalá.

FRANCISCO CARRÉ

TRIÁNGUL SILÁBICH

Colocar una sílaba en cada
quadro, de manera que lle-
gidas vertical y horisontal-
ment, diguin: 1.ª ratlla: car-
rer de Barcelona; 2.ª: nom de
dona, y 3.ª: part del cos.

DOS COMPANYS

TOPÓGRAFOS

Antoni López, editor, Rambla
del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA
ESQUELLA, Olm, 8
Tintas Ch. Lorilleux y C.ª

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Obras de los más notables escritores nacionales
y extranjeros, publicadas en tomos de unas
200 páginas.

ACABA DE PUBLICARSE EL TOMO 106 DE ESTA POPULAR

COLECCIÓN DIAMANTE

La espuma de Venus

POR EL NOTABLE ESCRITOR

MANUEL CARRETERO

Precio: 2 reales

ANUARIO-RIERA

GENERAL Y EXCLUSIVO DE ESPAÑA

Por orden alfabético de Provincias, de Partidos Judiciales y de Ayuntamientos, con todos los
pueblos agregados á los mismos

Más de UN MILLÓN de señas

Dos tomos, Ptas. 28

Edicions populars d'en SANTIAGO RUSIÑOL

Anant pel món (*Agotada*)

El Mistic

Oracions (*Agotada*)

Fulls de la vida (*Agotada*)

Els Jocs Florals de Canprosa

El bon policia

Monolegs

La bona gent (*Agotada*)

Tartarin de Tarascó (*Traducció*)

El pati blau

El poble gris

La Mare

L'alegria que passa

La «Merienda» fraternal

L'Heroe

Llibertat!

La Fira de Neuilly

Els savis de Vilatrista

L'auca del senyor Esteve

L'Hereu Escampa

Preu de cada obra: UNA PESSETA

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

AUTOMOVILISTAS DESMONTATS

—Me sembla, August, que aquests pagesos han vist lo que 'ns ha passat ab l' auto y s' están rihent de nosaltres...

—¡Que riguin!... Deixa que qualsevol día, anant jo á setanta per hora, els trobi per una carretera...